

**Returkraft AS – Innspill til virkemiddelutredning
24/815**

Innspill til utredning av virkemidler for karbonfangst fra industri og avfallsforbrenning

Innledning:

Returkraft viser til regjeringens annonsering om innspill til utredning av virkemidler for karbonfangst fra industri og avfallsforbrenning. Vi takker for muligheten til å gi innspill. Returkraft vil også gi honnør til Oslo Economics sin rapport på oppdrag fra Energidepartementet. Rapporten illustrerer godt den kompleksiteten som foreligger for fangstaktørene og hvilke barrierer og markedssviker myndighetene må løse.

Returkraft er et avfallsforbrenningsanlegg i Kristiansand. Vi er som en konsekvens av virksomhetens formål (å sluttbehandle innbyggernes avfall) også det største punktutslippet i Kristiansandsregionen.

Avfallsforbrenning er en viktig samfunnstjeneste og er viktig for både beredskap og Norges energisystem. Avfallsforbrenningsanleggene har prinsipielt samme virkemåte og løser samme type samfunnsoppdrag, men har allikevel forskjeller knyttet til eierstruktur, selvkostandel, geografiske forskjeller som nærhet til sjø og tilgang til kai- og logistikkmuligheter. Konsekvensene av disse forskjellene er at kostnadsbildet for CCS vil variere i stor grad med geografisk lokasjon.

Prosjektstatus:

I samarbeid med Eyde-klyngen gjennomførte vi en kartlegging av prosessindustrien på sørlandet i 2018 for å undersøke potensialet for karbonfangst. Dette arbeidet har blitt videreført gjennom flere kartlegginger og prosjekter.

Prosjektnr: 618046	«Potensiale for CO ₂ -fangst blant bedrifter i Eyde-Klyngen»
Prosjektnr: 619203	«Etablering av samarbeid med teknologileverandører til CO ₂ fangst piloter ved medlemsbedrifter i Eyde-klyngen»
Prosjektnr: 620094	«Studie av logistikk-løsninger for CO ₂ fra fangstanlegg hos Returkraft til skip for videre transport til permanent lagring»
Prosjektnr: 621207	«Forstudie og forberedelser til installasjon av karbonfangstpilot ved Returkraft AS»
Prosjektnr: 622057	«Installasjon, igangkjøring og testperiode av karbonfangstpilot ved Returkraft AS»
Prosjektnr: 623384	«Teknisk og arealmessig mulighetsstudie for fangst, transportsentral og utskipningsterminal for Returkraft AS»

Første prosjekt i egen regi var gjennomføring av logistikkstudie for å kartlegge ulike alternativer for et samarbeidsprosjekt lokalt, for etablering av transportkjede og terminal for CO₂. Som en del av studiet er også annen lokal industri med CO₂ utslipp kartlagt for om mulig å etablere en felles utskipningsterminal i Kristiansand området. For annen lokal industri med mindre CO₂-utslipp, vil det være vanskelig å sette i gang CO₂-fangst på sine anlegg uten en etablert lokal logistikkjede og terminal for utskipning.

Returkraft slutfører i løpet av høsten 2024 et tekno/økonomisk mulighetsstudie, og har som ambisjon å videreføre prosjektet til konseptfase etter dette. Vår prosjektplan tar sikte på å starte fangst i 2030. Dette fordrer en investeringsbeslutning senest i 2026/2027. For at dette skal kunne realiseres vil det kreve at det kommer på plass robuste rammevilkår som muliggjør etablering av en bærekraftig forretningsmodell i løpet av kort tid. Rammevilkår som etableres må sikre fortsatt avfallsforbrenning. Tiltakene må forhindre karbonlekkasje og sikre godt etablerte lokale og regionale sirkulære verdikjeder.

Anbefalte virkemidler:

For å raskest mulig realisere CCS for avfallsforbrenningsanlegg, vil subsidieordning gjennom differansekontrakter med individuelle forhandlinger være det mest effektive virkemidlet. Følgende rammevilkår anbefales innført:

- Én kontrakt som dekker alle utslipp, biogene og fossile
- Differansekontrakt med CO₂-avgiften eller kvotemarkedet som referansepris for fossil CO₂, men tilleggsinntekter er nødvendig,
- For biogen CO₂: differansekontrakt kombinert med inntekter fra /bilaterale avtaler og/eller kvotepriser, men med forbehold om at dette kommer på plass. For å gi aktørene insentiver til å inngå gode avtaler bør deler av overskuddet tilfalle aktøren
- Kontrakten må være gyldig i minst 15-20 år og inflasjonsjusteres (noe restrisiko vil da markedsaktørene ta) og være en løpende inntektsstøtte
- Signaler om et støtteregime må komme i 2024, virkemidlene med volumer/konkrete mål må være kjent innen 2025 og første tildeling senest 2027
- Deretter årlige tildelinger
- Staten bør stille statlige garantier for låneopptak for å realisere prosjekter på avfallsforbrenningsanlegg med offentlige eiere.
- Primært en dialog om direktetildeling, da auksjoner ikke er anbefalt grunnet lav kommersiell modenhet og liten sjanse for å lykkes i konkurranse mellom ikke-likestilte aktører. En auksjon vil for alle praktiske formål bli en geografikonkurranse mere enn en reell konkurranse om gode tekniske løsninger for avfallsforbrenningsanlegg.
- Staten må ta en koordinerende rolle i utvikling av transport og lagertjenester
- 50% av utviklingskostnadene fra konseptstudie til investeringsbeslutning dekkes av Enova/Gassnova og må inkludere administrativ støtte til markeds- og tildelingsmekanismene
- Investeringsstøtte vil være risikoavlastende, redusere total kostnader og muliggjøre høye kapitalinvesteringer

- Fram til CCS anlegg blir realisert, bør CO₂-avgiften holdes på et nivå som ikke forverrer konkurransesituasjonen mot Sverige, eller inndrar de økonomiske mulighetene for å satse på utvikling av CCS prosjektet.

Avslutningsvis stiller vi oss bak Oslo Economics sitt forslag om subsidieordning som dekker både investering og drift. En form for direktetildeling til avfallsforbrenningsanlegg er det som i størst grad vil realisere CCS-prosjekter fra avfallsforbrenning.

For øvrig er Returkraft medlem av Klimakur for avfallsforbrenning i Norge (KAN) og støtter KAN sitt innspill til virkemiddelanalysen.